

10 listopada 2014

Działania Samorządu Województwa w zakresie kultury i

ochrony dziedzictwa narodowego w latach 2010-2014. Podsumowanie

Województwo Świętokrzyskie jest organem prowadzącym instytucje kultury: Filharmonię Świętokrzyską im. O. Kolberga, Muzeum Wsi Kieleckiej, Teatr im. S. Żeromskiego, Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego i Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. W. Gombrowicza. Jest także współprowadzącym Muzeum Narodowe, Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie oraz Muzeum Okręgowego w Sandomierzu. W latach 2010-2014 Samorząd Województwa na realizację zadań z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przeznaczył 185 672 732 zł, w tym na wydatki inwestycyjne - 42 318 567 zł. Środki te zostały wykorzystane m. in. na działalność statutową i bieżące utrzymanie, prace remontowo-konserwatorskie, wspieranie działań stowarzyszeń twórczych, dofinansowanie imprez organizowanych przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, ale również na zadania inwestycyjne.

Rozwój infrastruktury kulturalnej

W okresie ostatnich czterech lat szereg zadań z zakresu infrastruktury kultury o charakterze regionalnym i ponadregionalnym zostało objęte dofinansowaniem w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Regionalnego Programu Operacyjnego, programów sektorowych i innych źródeł zewnętrznych.

Jednym z ważniejszych projektów była budowa Międzynarodowego Centrum Kultur w Kielcach - współfinansowana z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego rozbudowano Park Etnograficzny w Tokarni i dworek Laszczyków w Kielcach, a przy udziale środków z budżetu województwa wykonano ogrodzenie oraz zmodernizowano kotłownię w Parku Etnograficznego w Tokarni.

Poza tym trwa remont i przebudowa Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie - realizowane ze środków MKiDN i budżetu województwa. W toku jest realizacja projektu „Stworzenie sieci WiFi oraz zakup oprogramowania - aplikacji stanowiącej interaktywny przewodnik po skansenie w Tokarni” (udział środków MKiDN).

Ostatnie lata były również doskonałym czasem dla dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich w Kielcach. Z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i środków z budżetu województwa odrestaurowano Zespół Pałacowy wraz z ogrodem włoskim (m. in. zrealizowano przebudowę sieni i izby dolnej pałacu, baszty prochowej, studni z XVII wieku), a ekspozycje wzbogacano o prezentacje multimedialne i interaktywne. Zmodernizowano oraz wyposażono Kamienicę pod Trzema Herbami przy ul. Rynek w Kielcach z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu. Inwestycję tę współfinansowano ze środków EFRR, z budżetu województwa oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Piwnice odkryte w Kamienicy pod Trzema Herbami zaadaptowano na ekspozycję archeologiczną Muzeum Narodowego. Obecnie trwa przebudowa dziedzińca Pałacu Biskupów Krakowskich wraz z modernizacją infrastruktury realizowana w ramach projektu pn. „Rewitalizacja zabytkowego Śródmieścia Kielc” w ramach RPOWŚ 2007-2013 z udziałem środków EFRR, województwa świętokrzyskiego oraz MKiDN. W ostatnich latach powiększono kolekcje muzealne: w Muzeum Narodowym dokonując zakupu obrazów Ucieczka świętej Rodziny do Egiptu Johanna Lissa, Polowanie Franciszka Kostrzewskiego oraz kolekcji obrazów Mariana Czapli, a w Muzeum Wsi Kieleckiej – przez zakup kolekcji prac Pawła Pierścińskiego.

Poza tym po ukończeniu w 2010 r. wieloletniej inwestycji budowy Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie pozyskano wsparcie finansowe MKiDN na zakup wyposażenia, montaż multimediiów i wykonanie scenografii przy realizacji wystawy Bajkowy Świat. W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej zmodernizowano i rozbudowano pracownię Świętokrzyskiej Biblioteki Cyfrowej oraz system archiwizacji i przechowywania zbiorów cyfrowych (przy udziale środków Narodowego Instytutu Audiowizualnego w ramach Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+). W latach 2010-2014 w ramach Programu Rozwoju Bibliotek z udziałem środków finansowych Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego zrealizowano szereg zadań wpływających na poprawę działalności bibliotek, w tym także doposażenie bibliotek w sprzęt komputerowy.

„Rewitalizacja Miasta Kielce – przywrócenie przestrzeni publicznej i otwarcie komunikacyjne historycznego obszaru Stadion-Ogród” to z kolei projekt realizowany przez Wojewódzki Dom Kultury wspólnie z gminą Kielce przy udziale środków RPO WŚ 2007-2013. WDK zakupił również sprzęt i wyposażenie dla Platformy Informacji Kulturalnej (PO MKiDN) oraz zmodernizował wyposażenia swojego kina (zakup projektora cyfrowego do projekcji 2D). Trwa termomodernizacja jednostek użyteczności publicznej województwa świętokrzyskiego realizowana m.in. przez Muzeum Narodowe i Wojewódzki Dom Kultury w ramach RPO WŚ 2007-2013.

Aktywność jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych

Instytucje kultury województwa świętokrzyskiego skutecznie aplikowały o środki finansowe pochodzące z programów MKiDN oraz innych programów sektorowych i regionalnych. Wsparcie to pozwoliło na jeszcze pełniejsze wykorzystanie potencjału kulturalnego i społecznego jednostek, poszerzenie oferty kulturalnej, a także poprawę infrastruktury kultury.

Teatr im. S. Żeromskiego pozyskał środki m. in. na dofinansowanie premier spektakli: „W imię ojca i syna”, „Joanna Królowa: Szalona”, „Mój Niepokój ma przy sobie broń”, „Twardy gną martwy Świat”, „Misja”, „Caryca Katarzyna”.

WBP zdobyła z powodzeniem pozyskiwała pieniądze m. in. na prowadzenie Dyskusyjnych Klubów Książki, działalność szkoleniową dla bibliotekarzy, akcje promujące czytelnictwo oraz z Biblioteki Narodowej – na zakup nowości wydawniczych. WDK dzięki zewnętrznemu dofinansowaniu realizował m. in. projekty Akademia Polskiego Filmu oraz Tańce ludowe dawniej i dziś”. Muzeum Wsi Kieleckiej zdobyło środki na działania popularyzujące kulturę ludową, konserwację obiektów oraz wzbogacenie ekspozycji o elementy multimedialne, a Filharmonia Świętokrzyska – na organizację Świętokrzyskich Dni Muzyki, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej, koncertów poświęconych wybitnym muzykom i kompozytorom oraz na wspieranie młodych muzyków i kompozytorów. Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka otrzymało dofinansowanie na organizację Festiwalu Kultury Dziecięcej i na działania promocyjne.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Ponad 2 mln zł w latach 2010-2014 Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył ze swojego budżetu w ramach dotacji celowych dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z dziedziny kultury i sztuki. Co roku takie wsparcie otrzymuje kilkadziesiąt podmiotów, a efektem tej współpracy jest wzbogacenie oferty kulturalnej województwa o przedsięwzięcia, które promują dorobek kulturalny regionu i aktywizują do środowiska lokalne.

Ważniejsze zadania, wspierane z budżetu Województwa, realizowane przez stowarzyszenia, to m. in. Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej, Zamkowe Spotkania z Muzyką, Międzynarodowy Festiwal Jeunesses Musicales, Piknik archeologiczny Żelazne Korzenie, Konkurs i Wystawa Ludowej Sztuki Religijnej, turnieje rycerskie w Szydłowie, Ujeździe na Zamku Krzyżtopór i Sandomierzu, działalność naukowa i wydawnicza Kieleckiego Towarzystwa Naukowego, działalność literacka, wydawnicza Związku Literatów Polskich

O/Kielce, wystawy fotograficzne i działalność wydawnicza Związku Polskich Artystów Fotografików Okręgu Świętokrzyskiego, prezentacje teatrów alternatywnych realizowane przez Stowarzyszenie Artystyczne ECCE HOMO, imprezy popularyzujące dziedzictwo kulturowe „małej ojczyzny” np. „Muzyczne perły dawnego Rakowa”, „Spotkania z kulturą żydowską” w Chmielniku.

Współpraca z instytucjami kultury w regionie

Kolejną formą wspierania i pobudzania życia kulturalnego regionu jest udzielanie przez Samorząd Województwa dotacji celowych na organizację przedsięwzięć kulturalnych o strategicznym znaczeniu dla upowszechniania i promocji kultury świętokrzyskiej, realizowanych przez powiatowe i gminne instytucje kultury.

Wśród imprez mających szczególne znaczenie dla rozwoju regionu znajdują się m. in. Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz, Buskie Spotkania z Folklorem, Festiwal Muzyczny „Muzyka w Sandomierzu”, Konkurs i Wystawa Plastyki Profesjonalnej Przedwiośnie - BWA Kielce, Kuźnice Koneckie, Dymarki Świętokrzyskie czy Dożynki Wojewódzkie.

Ochrona zabytków

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podejmuje działania, których celem jest trwałe zachowanie zabytków, ich kompleksowa rewaloryzacja i rewitalizacja oraz adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne. W celu realizacji ww. zadań w 2013 roku uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego przyjęto „Program opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego na lata 2013- 2016”. Na zadania z zakresu ochrony zabytków w latach 2010-2014 Samorząd Województwa przeznaczył w ramach udzielonych dotacji ponad 3 mln zł, w tym ponad 1 mln 200 tys. dla wojewódzkich instytucji kultury. Środki te przeznaczane były na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, służące zabezpieczeniu i utrzymaniu zabytków w jak najlepszym stanie.

W Muzeum Narodowym w Kielcach wykonano remont i adaptację przyziemia baszty południowo-wschodniej dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich oraz remont i przebudowę pomieszczeń na poziomie piętra skrzydła południowego Pałacu. W Muzeum Wsi Kieleckiej zrealizowano szereg prac przy zabytkowych obiektach w Tokarni, m.in.: konserwację, impregnację i wymianę pokryć dachowych oraz remont obiektów drewnianych, wykonano remont i konserwację instalacji odgromowych, dokonano montażu instalacji przeciwpożarowej i antywłamaniowej. W Teatrze im. Stefana Żeromskiego wykonano remont

foyer i klatki schodowej budynku głównego oraz remont dachu i poddasza w zachodniej oficynie. W Wojewódzkim Domu Kultury wyremontowano m. in. klatkę schodową, wymieniono instalację elektryczną, część stolarki okiennej i drzwi. W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej przeprowadzono konserwację starodruków, wykonano digitalizację druków z kolekcji zabytkowej oraz regionalnej m.in. przeprowadzono prace konserwatorskie zabytkowych zbiorów bibliotecznych oraz mikrofilmowanie i digitalizację archiwalnych gazet regionalnych.

Z dotacji korzystały nie tylko wojewódzkie instytucje kultury. Kościół Rektoralny w Rytwianach uzyskał wsparcie na renowację tynków ścian i sklepień oraz odtworzenie zabytkowych elementów w Domu Braci Konwersów Zespołu Pokamedulskiego. Zespół pokamedulski w Rytwianach jest cennym zabytkiem klasztornej architektury wczesnobarokowej, a prace pozwoliły na zabezpieczenie zachowanych zabudowań oraz odtworzenie odsłoniętych w trakcie prac badawczych elementów kamedulskiej zabudowy. Klasztoru Sióstr Bernardynek w Świętej Katarzynie otrzymał środki na wymianę pokrycia dachowego i części elementów konstrukcyjnych. Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu pozyskała dotację na prace konserwatorskie przy figurze św. Dominika na przykościelnym cmentarzu. Wykonano także I etap konserwacji 18 obrazów olejnych na płótnie i deskach z ok. XVII w. Muzeum Regionalne w Wiślicy otrzymało wsparcie na prace w podziemiach Bazyliki Mniejszej, na przegląd i konserwację posadzki świątyni romańskiej oraz na odgrzybianie i konserwację relikwii romańskich wraz ze świadkami archeologicznymi.

Ogółem w latach 2010-2014 przekazano dotacje celowe na prace realizowane w obiektach zabytkowych dla 108 beneficjentów (jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury, parafii i klasztorów).